

Arbeidstilsynet

VÅR DATO
19.08.2015
DERES DATO

VÅR REFERANSE
2015/38955
DERES REFERANSE

1 av 4

VÅR SAKSBEHANDLER
PÅL ERDAL, TLF. 41631760

HORDALAND FYLKESKOMMUNE BYBANEN UTBYGGING
Agnes Mowinckels gate 5
5008 BERGEN

Tilsyn - HORDALAND FYLKESKOMMUNE BYBANEN UTBYGGING

Vi viser til tilsynet hos virksomheten den 17.08.2015.

Tilsynet gjaldt forhold rundt personløftere i vognhallen. Vi har også registrert tilsyn samme dag og i samme tema hos entreprenører som var i arbeid i vognhallen. Som byggherre vil Bybanen Utbygging få kopi av våre rapporter til Siemens AS sak 2015/38985 om personløftere, til Frøland & Noss Elektro AS sak 2015/38876 med vedtak om stans i bruk av personløfter og varsel om pålegg for beedriftshelsetjeneste, og til Skanska Norge AS sak 2015/38963 om personløftere.

Hensikten med tilsynet

Tema i denne saken er avgrenset til utfordringer ved høydearbeid/bruk av personløftere i vognhallen, i relasjon til byggherreforskriftens regler. Vi registrerer foreliggende tilsyn også hos byggherren fordi vi mener at saken også dreier seg om byggherrens ansvar for overordnet prosjektering og styring av arbeidet i prosjektets vognhall.

Oppsummering av tilsynet

Kontrollen ble utført på/ved:
vognhall Kokstad C43 og C34
5257 KOKSTAD

Til stede fra virksomheten: Svein Syversen (Koordinator utførelsesfasen) og Egil Alvær (Koordinator utførelsesfasen).

Til stede fra andre: fra aktuelle entreprenører (stedlige arbeidsledere) og utleiefirma personløftere (representanter).

Til stede fra Arbeidstilsynet: Pål Erdal (seniorinspektør) og Roger Lindesteg (inspektør).

Situasjon: I vognhallen har entreprenørene gjennom noen uker hatt i bruk tre ulike og noe originale og delvis improviserte løsninger for å komme til oppe under taket. Vi oppfatter at dette skjer fordi tilkomsten er begrenset nå som skinnene er lagt, og det er gitt restriksjoner mot å sette støttelabber i pukken. Stillas har vært montert på vogner på skinnene, men var fjernet ved vårt

tilsyn. Vi har forstått at stillaset ble kontrollert av ekstern stillaskyndig, og vi har derfor ikke merknader til den tekniske løsningen. Videre har Siemens AS tatt av personløfterens dekk og satt på stålhjul med skinnprofil for motorkjøring på skinnene. Arbeidstilsynet har ikke funnet grunn til å gi pålegg rundt denne løsningen, gitt at vi får ettersendt dokumentasjon som avtalt for stabilitet og øvrige sikkerhetsfunksjoner. Videre har underentreprenør Frøland & Noss Elektro i samarbeid med sin hovedentreprenør Skanska montert en personløfter på vogn som ruller på skinnene med manuell kraft, med støttelabber til tverrbjelker grunnet nevnte restriksjon mot støtte i pukken. Arbeidstilsynet gjorde som kjent vedtak om stans av denne løsningen. Se kopier av tilsynsrapporter.

Om samsvarserklæring ved ombygging: I samråd med Arbeidstilsynet Midt-Norge som har fagansvar for tekniske tema, har vi kommet til at Arbeidstilsynet ikke kan gi pålegg til entreprenør eller utleier om å gi ny samsvarserklæring for Siemens sin løsning. Forutsetningen at de kan dokumentere at ombyggingen ikke påvirker stabilitetene eller andre sikkerhetsfunksjoner. Vi mener likevel generelt at ombygging/modifisering av arbeidsutstyr må skje i løpende samråd med produsenten, som på sin side også kan si at samsvarserklæringen ikke lenger er gyldig etter ombygging.

Byggherrens rolle og ansvar: Arbeidstilsynet mener at entreprenørenes løsninger har bakenforliggende årsaker. Byggherrens prosjektering, rekkefølge-valg og fremdriften i nærliggende entrepriser og fag gir prosjektspesifikke utfordringer for tilkomsten til høydearbeidet i vognhallen.

Byggherreforskriften (bhf) § 8 omtaler SHA-plan, der den ikke utfyllende momentlisten omtaler krav om (prosjekt)spesifikke tiltak. Vi nevner her generelt at henvisning i SHA-planen til å utføre sikker jobb-analyse/"sja" oftest ikke vil oppfylle kravet til byggherren om å omtale spesifikt tiltak etter § 8c.

Vi mener også at byggherrens alminnelige prosjektkrav om sakkyndig-godkjent utstyr m.m. ikke er tilstrekkelig for situasjonen i vognhallen.

Høydearbeid er en kjent bransjeutfordring i flere fag, og altså en spesifikk utfordring her.

Bhf § 5 sier at byggherren under planlegging og prosjektering skal ivareta sikkerheten ved tekniske og organisasjonsmessige valg, og at det skal avsettes tid til prosjektering og utførelse. Videre i § 5 at koordineringen skal ivareta sikkerheten. Bhf § 8 har regler om oppdatering av planen, medregnet fremdriftsplan og tid for de ulike arbeidene.

Her oppfatter vi at ferdige skinner og pukkestriksjoner utløser behov hos entreprenørene for mer eller mindre improviserte løsninger, som gjerne også kan vise seg å være gode.

Arbeidstilsynet har ikke konkrete forslag til overordnede tiltak. Vi vil likevel anta at dersom arbeidet i høyden hadde vært planlagt utført etter asfaltering, kunne hoveddelen av tilkomstproblemene vært forebygget, og entreprenørenes behov for å improvisere løsninger ville vært redusert eller borte.

Spørsmål til byggherren:

- Burde byggherren tidligere ha observert og fulgt opp løsningene som var i bruk?
- Hva er byggherrens syn på det vi har omtalt ovenfor om byggherrens ansvar?
- Hvilke grep vil byggherren eventuelt nå gjøre på overordnet nivå med prosjektering, fremdrift, arbeidsrekkefølge og koordinering for å sikre at entreprenørene kan bruke fullgode løsninger for høydearbeidet i vognhallen?

Vi vil bruke svaret til å se om det er grunn til å gi dere varsel om pålegg etter byggherreforskriftens regler.

Vennligst gi svar så snart som mulig og innen 1. september 2015.

Har dere behov for mer informasjon?

Dere finner mer informasjon om Arbeidstilsynet og om regelverket på www.arbeidstilsynet.no og www.regelhjelp.no. Dere kan også kontakte oss på telefon 815 48 222. Dersom dere har spørsmål til saken, kontakt saksbehandler, oppgi referansenummer 2015/38955.

Med hilsen
Arbeidstilsynet

Marita Scott
tilsynsleder
(sign.)

Pål Erdal
seniorinspektør
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.

Kopi til:
Virksomhetens verneombud
SIEMENS AS, Postboks 1, Alnabru, 0613 OSLO
SKANSKA NORGE AS, Postboks 1175 OSLO SENTRUM, 0107 OSLO

Returadresse
Arbeidstilsynet, Postboks 4720 Sluppen
7468 Trondheim

1483

HORDALAND FYLKESKOMMUNE BYBANEN
UTBYGGING
Agnes Mowinckels gate 5
5008 BERGEN

000001483994

1334783 - 1 - 1 - 3 (7599/1)